

TOVERI

Linnan suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä poistissa.

TOIMITUSKUNTA: W. N. REIVY, toimitus LAURI MOILANEN, ADOLF SALMI, A. B. MAKELA, SYLO SIVONEN.

TOVERI (THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workers' Publishing Society.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Ilmoitushinta 40c palstatumalta. Kuolessa-ilmotukset \$1.50 kerta ja muistovierillä \$2.00 kerta. Kihlaus, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset \$1.00 kerta, haluustieto- ja naimenmuutto-ilmotukset 50c kerta, naimenmuutokset \$1.50 kerta, avioliitto-ilmotukset \$1.00 kerta. Seisovat ilmoitukset sopimukseen mukaan. Sunnuntai-ilmoitukset tulevat rahaa seuraava maanantai-iltana. Englanninkielisiä suomenkielisiä vastoin.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements. TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.

TILAUSHINNAT

Yhdysvalloissa ja Canadassa: Yksi vuosikerta... \$3.00 6 kuukautta... \$1.60 Suomeen ja muualle ulkomaille: Yksi vuosikerta... \$3.00 6 kuukautta... \$1.25

SUBSCRIPTION RATES:

In the United States and Canada One year... \$3.00 Three months... \$1.00 One month... .30

Huoneisto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefoni: konttori 365, toimittaja 822.

Oivallinen keino verojen kiertämiseksi

Yksinkertainen keino verojen kiertämiseksi on ollut Union Recordin päässyt siitä selville. Deming on edelleenkin elintarvehallinnon jäsenenä.

Ylläoleva on alaston totuus, sikäli kuin Union Record on päässyt siitä selville. Deming on edelleenkin elintarvehallinnon jäsenenä.

Seattle Union Record kertoo seuraavan jutun, joka on sangen mielenkiintoinen: "Toimissaan elintarvehallinnon jäsenenä — dollariin vuosipalkalla luullaksemme — otti herra E. B. Deming hallituksen haunutta kaikki Seattlen säilytyslaitosten olevat suurten kannatuslaitosten omistamat kalavarastot.

"Lohet verotetaan maalliskun ensimmäisenä päivänä puolisten aikana kunakin vuonna, ja kannatuslaitosten omistajat ovat näihin saakka kiertäneet verotuksen sillä yksinkertaisella temppulla, että ovat lastautaneet kala-

varastonsa siksi ajaksi rautatievaunuihin ja merkinneet ne "lähetetyiksi" (joista ei mene veroa — Toim.). Tänä vuonna ei sellainen menettely käynyt päinsä hallituksen rautatiekontrollin ja vaunujen putteen takia, joten herra Deming, joka itse on yksi suurimpia kalaväenlittäjiä valtiossa, tuli häätään kuuluisalla "pakkoluovutusmääräyksellä" helmik. 28 päivänä, oman kalavarastonsa suurimman osan kalavarastoista määräkseen jättäen jo maaliskuun 2 p:nä, jolloin vero-tajan työn tavallisesti oletetaan jo päättyneen.

"Kalavarastot eivät olleet veronalaisia silloin kun ne olivat otettu hallituksen huostaan. "Ylläoleva on alaston totuus, sikäli kuin Union Record on päässyt siitä selville. Deming on edelleenkin elintarvehallinnon jäsenenä."

Oivallisempaa keinoa verojen kiertämiseksi ei olisi voinut keksiä. Kenen myötävaikutuksella se tapahtui, ei kai kaivanne selityksiä.

Äitiusvakuutusksymys

Tuskin on toista sivistysmaata, missä varattomampi kuin Yhdysvalloissa. Köyhä äiti muistaa katkeruudella ilottoman lapsuutensa, joka kului puutteissa ja oppimattomuudessa. Sitä seurasi aikainen leivän hankinta ja lopulta huolenalaiset ja kovat päivät lasten äitinä ja useimmiten sen ohella palkkalaisena vieraan työssä.

Kuka suorittaa ankarimman ja pisimmän työpäivän? Kenen terveys säälimättä joutuu vetoisessa tai ummehtuneessa työpaikassa, ylivoimaisista työnoponnituksesta ja riittämättömästä ravinnosta ja vaatetuksesta mitä suurimpaan vaaranalaisuuteen? Kenen on huolehdittava lastensa toimeentulosta ja kasvatuksesta, kun oma tai miehen pieni palkka ja yhä kallistuvat elantokustannukset tekevät välttämättömyystarpeidenkin tyydyttämisen mahdottomaksi? Näin, työläisäidin tulee kestää tuota kaikkea.

Häneltä elämän huolet riistävät mielen levon, kiihdyttävät hänet ennenikäisesti painaan olojen pakon voimalla kurjuuteen ja kärsimykseen.

Monasti tuntee työläisäiti elämän taakan olevan ylivoimaisen, mutta kaikkein tukalin on tilansa silloin, kun hän puutteissa ja ahtaissa oloissa joutuu sukua jatkamaan. Lähenevä synnytys tu-

lee raskaana tapahtumana tuotetaan yhä lisääntyvää huolta. Varsin vaivaloista on työnteko ihan synnytyspäivään saakka. Se on myös vaarallista niin hyvin äidille kuin lapsellekin. Etenkin ansiotyö vieraan työtehtäjän luona on aivan epäinhimillistä kehittyneen raskauden tilassa o-levalle naiselle. Työn oponnitukset kuluttavat ylenmäärin hänen voimiaan, ruumiin osien pingoitetut lihunnat saattavat vieraan vauvoilleen lasta; raskaitten kantamusten nostaminen myrkyllisten kaasujen, esim. nikotiinikaasun tupakkatehtaita ja pölyisen ilman hengitys vaikuttavat tuhoisasti. Se kolminkertainen vaiva, minkä ansio-työ, äitiys ja kodin hoito, tuottaa äidille, pilaa hänen hermostoaan. Huonosti ravittuna ja työllä rasitettuna hän heikosti voi luovuttaa ravintoa syntymättömälle lapselle.

Kärsimykset eivät lapsen syntymän jälkeen vähenä. Kiihitys ajaa äidin nytkin töihin, sillä työläisoloissa ovat palkat todellakin niin vähäiset, että ei liikenne säästöjä sellaisia tapauksia kuin perheenlisäystä, sairautta tai vanhuutta varten.

Tiedetään että lapsen ilmestyminen tuo monia ylimääräisiä kuluja: kättilöiden ja lapsen hoitoon kuuluvien välineitten hankinnan. Miten useasti synnyttää moni köyhä äiti pienokaisensa vuorokausien tuskaa kärsien ilman kunnollista kättilöapua. Pienokainen joutuu kääriytyksi kurjain repaleihin ja kun varattoman äidin on riennettävä heti synnytysovuteesta päästyään ansioit-ihin, jää hänen lapsensa äidin haikkeaksi suruksi puutteelliseen hoitoon, joutuen luonnottoman pian keinotekoiseen, monasti aivan sopimattomaan, ravinnon varaan. Elinkautiset sissuivat saa moni liian aikaisin synnytysovuteesta noussut äiti osakseen. Ja suuri pienten lasten kuolevaisuus puhuu varottavaa kieltä siitä, mikä ja yhä kallistuvat elantokustannukset tekevät välttämättömyystarpeidenkin tyydyttämisen mahdottomaksi? Näin, työläisäidin tulee kestää tuota kaikkea.

Häneltä elämän huolet riistävät mielen levon, kiihdyttävät hänet ennenikäisesti painaan olojen pakon voimalla kurjuuteen ja kärsimykseen.

Monasti tuntee työläisäiti elämän taakan olevan ylivoimaisen, mutta kaikkein tukalin on tilansa silloin, kun hän puutteissa ja ahtaissa oloissa joutuu sukua jatkamaan. Lähenevä synnytys tu-

lee raskaana tapahtumana tuotetaan yhä lisääntyvää huolta. Varsin vaivaloista on työnteko ihan synnytyspäivään saakka. Se on myös vaarallista niin hyvin äidille kuin lapsellekin. Etenkin ansiotyö vieraan työtehtäjän luona on aivan epäinhimillistä kehittyneen raskauden tilassa o-levalle naiselle. Työn oponnitukset kuluttavat ylenmäärin hänen voimiaan, ruumiin osien pingoitetut lihunnat saattavat vieraan vauvoilleen lasta; raskaitten kantamusten nostaminen myrkyllisten kaasujen, esim. nikotiinikaasun tupakkatehtaita ja pölyisen ilman hengitys vaikuttavat tuhoisasti. Se kolminkertainen vaiva, minkä ansio-työ, äitiys ja kodin hoito, tuottaa äidille, pilaa hänen hermostoaan. Huonosti ravittuna ja työllä rasitettuna hän heikosti voi luovuttaa ravintoa syntymättömälle lapselle.

Kärsimykset eivät lapsen syntymän jälkeen vähenä. Kiihitys ajaa äidin nytkin töihin, sillä työläisoloissa ovat palkat todellakin niin vähäiset, että ei liikenne säästöjä sellaisia tapauksia kuin perheenlisäystä, sairautta tai vanhuutta varten.

Ennen ostoksille läh- tönne tarkastakaa To- verin ilmoitus-osastoa.

Issaquah	13
Kent	10
Kelso	8
Scofield	16
Eureka	14
Ja muut paikat yhteensä	50.
California.	
San Francisco	180
Berkeley-Oakland	185
Fort Bragg	34
Eureka	61
Comptche	14
Caspar	12
Rocklin	6
Albion	7
Los Angeles	35
Reedley	22
San Pedro	22
Idaho.	
Mullan	25
Enaville	10
McCall	19
Cataldo	5
Muut Idahon paikkakunnat yhteensä	25.
Montana.	
Butte	90
Red Lodge	80
Sand Coulee	44
Stockett	43
Geyserville	18
Lehigh	5
Muut paikkakunnat, kuten Red Lodgen ympäristön farmiseudet ja kaivoskylät	50.
Wyoming.	
Hanna	42
Superior	28
Rock Springs	28
Sellainen on esim. Seattle, jossa on nykyisin tuhansia suomalaisia. Seattlessa ei ole ollenkaan mahdollisuutta saada Toverille viittäsatia tilaajaa, koska Astoriassa on pitkästä yhdeksättä-sataa, ja siitä meinaata vielä kiilvetä kolme sataa korkeammalle.	20

le palkka siltä ajalta, jonka ovat pois työstä. Siten on äideille valmistettu mahdollisuutta itsensä hoitamiseen, lepoon ja lapsensa vaalimiseen ja imettämiseen.

Yhdysvalloissa ei ole voimassa mitään erikoisia synnyttäjän suojelusta ja avustusta koskevia lakeja. Ainoastaan peräti hädänalaiseen tilaan joutunut synnyttaja voi saada vaivaisapua, joutuen kuitenkin kokemaan sen johdosta monenlaisia alentavia nöyryytystä. Eipä edes maksetun kättilöapua ole köyhille synnyttäjille järjestetty yleisemmin.

Useimmissa Euroopan maissa on äitiusvakuutus yhdistetty työväen sairausvakuutukseen. Siten on eräissä valtioissa (Venäjä, Saksa, Itävalta, Unkari, Luxemburg, Bosnia, Herzegovina) järjestetty sairauskassat, joihin viikkomaksuilla kootaan varoja työntekijöiltä; näitten lisäksi myös valtiolta (Englanti) sekä valtiolta ja kunnalta (Norja). Kassoihin kuuluminen on työssä käyville naisille pakollista. Kun he sitten joutuvat joko sairaksi tai ovat synnytyksen vuoksi pakotetut suojelunlain määrittämään ajan olemaan työstä pois niin maksetaan kassoista heille päiväpää, joka vaihtelee eri maissa, vastaten puolesta kolmeen neljäsosaan (eräissä tapauksissa koko) päiväpalkan suuruutta. Pariissa maassa on erikoisia sää- döksinä imetyssavun järjestämiseksi. Tällä avulla on tarkotus antaa pitemmälle menevä lisäapu äidille, joka itse imettää lastaan. Sitäpaitsi saavat Englannissa äitiusvakuutusapua myös sairaskassaan kuuluvain miesten vaimot, josta johtuu, että siellä hyvin laajat köyhälistönaiskerrokset saavat synnytyssavun, joka maksetaan kerta kaikkiaan. Yhdessä Euroopan maassa, s. o. Italiassa, on järjestetty erikseen seisova äitiusvakuutus, jonka kassoisiin senvuoksi kuuluu vain naisia. Ranskassa ja Australiassa aineantaa sen sijaan apu suoraan valtion kassasta edellisessä päivänrahana ja viimeainutissa kerta kaikkiaan.

Ainoastaan muutamissa valtioissa on Yhdysvalloissa jonkinlaisia säädöksiä äitien avustamiseksi synnytystapauksissa, mutta yleisesti niitä vielä puuttuu. Näin välttämättömiä kuin ne o- lisivatkin. — Hilja Pärssisen mukaan.

Ennen ostoksille läh- tönne tarkastakaa To- verin ilmoitus-osastoa.

Utah.	
Bingham	16
Park City	22
Scofield	16
Eureka	14
Ja muut paikat yhteensä	8.
Nevada.	
Nevadassa onkin ainoastaan kaksi paikkakuntaa, jossa on minkään vertaa suomalaisia, ni- mittäin Tonopah ja Goldfield. Niistä pitäisi saada parisenkymmentä tilausta kummastakin.	
Arizona.	
Arizona on samaten ainoastaan pari suomalaista paikkaa, ni- mittäin Miami ja Bisbee seutu. Miami on vähän suomalaista, joten kymmenkunta tilausta olisi kohtuullinen, mutta Bisbeen seuduilla pitäisi sentään hankit- tamaan viitisenkymmentä lisää. Jos ylläoleva jaottelu edes osu- pilkekaan täytettäisi, niin saat- tisi siten noin 2500 tilausta lisää.	
Onko sille toteutumismahdolli- suutta?	
Moni saattaa kysyä, eikö jaon- ta ole liian korkea? Sellainen se ei kuitenkaan ole yleisesti. Saat- taan olla että jollakin pienellä paikkakunnalla, johon jo menee useita Toveriteitä ja jossa on vain muutamia suomalaisia, ei ole mahdollisuutta saada niin paljon, mutta niitä vastaan on lukuisia paikkakuntia, joilla ei ole ollenkaan mahdollisuutta kassinkertaistuttaa sitä määrää, joka niiden osalle on tässä asetettu. Sellainen on esim. Seattle, jossa on nykyisin tuhansia suomalaisia. Seattlessa ei ole ollenkaan mahdollisuutta saada Toverille viittäsatia tilaajaa, koska Astoriassa on pitkästä yhdeksättä-sataa, ja siitä meinaata vielä kiilvetä kolme sataa korkeammalle.	

MAILMANKATSOMUKSIA

TAAS KEKSITYY KEUKKOTAUDIN PARANNUSKEINO.

Tällä kertaa ei keksijä olekaan mikään tieteellisissä piireissä tun- tunut tai hyljeksettä "Rimpelini", vaan yksi aikamme etevimpiä tiede- miehiä, jonka käytettävänä ovat kaik- ki nykyaikaiset tutkimusvälineet ja joka täydelleen tuntee tieteen tähän- astiset saavutukset tällä alalla. Hän- nen lopullista keksintönsä julkase- mista on sitäpaitsi etevimpin lääke- rien keskuudessa tiedetty jo odotta- vuosikausia, ja jännityksellä sitä on odotettu. Myrkykäsujen käyttö nykyaikaisissa hirtittävästi selai- sinkin piireihin, joissa sen raivoa- mista ei pidetä yhtä suotavana — ta- hi, lievemmin sanoen, ei katsella niin suurella välinpitämättömyydellä — kuin sitä tuho, minkä se aiheuttaa työtätekevän köyhälistön keskuude- sa.

Keksijä on Rooman yliopiston pro- fessori ja sen yhteydessä olevan ke- miallis-fysiologisen laitoksen johtaja Domenico Lo Monaco. Ja pa- rannusaine on sokeriilmoisuus.

Toistakymmentä vuotta oli tämä tiedemies tutkinut sokeriaineitten vai- kutusta elän- ja ihmisruumin eli- miin ja niiden erittämisen nesteihin, sellaisiin kuin sylkeeseen, sappi- ja vat- sanesteisiin, henkitorven ja keuhko- jen näljään y. m. ja tutkimustensa tuloksista vihdoin tullut siihen va- kaumukseen, että sokerilla pitäisi olla erittäin huomattava vaikutus tu- berkuloosiin. Hän sai selville, että esim. keuhkotuberkuloosin ba- sillit eivät voi hyvin, eivät lisäänty eivätkä pysy pitkälti olossakaan, li- man henkitorvesta ja keuhkoista lä- htevästä näljää. Ruokittamalla pot- tilaitten hoon sokeutusta sai hän tuon näljän vähentymään ja vih- doin tykkään loppumaan. Sokeri on sen oheessa verenvuotoa ehkäisevä ja sekä pinta- että sisushaavoja mä- tämiesillä suojeleva, siis kansano- maaisesti sanoen, niitä "parantava" aine.

Näihin seikkoihin perustuu Lo Mo- naco uusi keuhkotaudin parannuskei- no. Päästäänänsä varmutteen siitä, että vereen ruokittu sokeriilmoisuus todella kylvätti henkitorvesta erit- tyvä näljää, hän keskeytti ruiskeet, ja heti lisääntyi näljän tulo, mutta väheni taas, kun alettin ruokittaa. Kohta ryhdyttiin keinoja käyttämään suuressa määrässä Itävaltalaisissa so- tilausrakenteissa, joissa myrkykäsua- ja hengittäneet sotilaat kärsivät ar- veltuttavain jälkiseurausten johdosta henkitorven tärvöityä. Sangen pa- hoiksiin pääseesillä tapauksissa tu- lokset olivat mitä parhaimmat.

Keuhkoihin syntyneiden onteloiden parantaminen käy paljon hitaammalla. Niistä nousseva näljä kylvä ruiskeilla heti alkua vähettä, mutta ei tyeten loppu, ennenkuin haavat ovat ihan un- peen parantuneet. Joissakin tapauk- sissa ruiskeitten vaikutus on ollut ihmeellävän nopea. Eräskin potil- las, jolla oli altituneen verenvuoto

kuohkoista ja joka muutenkin oli tau- din viimeisillä astella, jo kolmen ruiskeen järestä tunsit itsensä aivan kuin toiseksi mieheksi; veren sylke- minen, yskä, yöllinen hikoilu ja ku- me olivat tiessään. Kaikissa ta- pauksissa on uusi keino osoittautun- tuko nopeammin taikka hitaammin parantavaksi eikä — mikä on tärkeä puoli asiassa — ei ainoassakaan ta- pauksessa ole potilaan tilaa huonon- tantu.

Yhtä yksinkertainen kuin paran- nuskeino, on myös hoitotapa: yksi ruiske sokeriilmoista päivässä riittää. Päitisi sitä, että tällä uudella kei- nollla luullaan voitavan parantaa pit- källekin kehittyneet keuhkotauti jos ei kaikissa, niin ainakin useimmissa tapauksissa, on sillä suuri taudin le- venemistä ehkäisevä merkitys. Keuh- kotauti lieviää, kuten tiedämme, etu- päissä syljessä olevien basilien väl- lityksellä. Tähänastisilla keinoilla on tätä levittäminen ollut mahdoton estää, sillä vaikka varsinaisten ys- köksien suhteen oltaisiin kuinka va- rovalaisia, pääsevät taudin sienenet- levämään sairain hengityksessä — keuhkoista henkitorven myötä tu- leva ilma sisältää aina sen verran kosteutta, että siinä pienien pö- sillit elävät ja menestyvät; nehan elävät ja kehittyvät kauan aikaa sen- kin jälkeen kun eritteet ovat kuivu- neet, ja sitte lehtelevät poeey mu- kana ilmassa. Sokeriruisket kun vähentävät ysköksiä, vähentävät sa- maalla tartuntavaaraa ja tartunta- al- kua. Sitäpaitsi sokeriruisket teke- vät sekä yksökset että hengityksen vaarattomiksi, sillä silloin niissä ole- vat baskillit on havaittu kehitymis- ja lisääntymiskyvyttömmiksi.

Sitä on jo useita kuuksia, kun tieto tästä uudesta keksinnöstä saa- pu tällekin mantereelle, mutta sitä ei ole päätetty julkisuuteen, ennen kuin sotilaslääkärit eri rintamilla ovat saaneet sitä riittävästi koetella ja ilmoittaa, minkälaisin tuloksin ovat tulleet.

Ja nyt luullaan olevan asiassa niin pitkällä, että keksintö voidaan laskea suuren yleisön tiedoksi, pel- käämättä sillä herättävän petollis- sia toivelta. Keksijä ei lupaa eikä väitä mitään enemmän kuin mitä edellä lyhyesti on sanottu. Nykyai- kana on turha kenenkään odottaa mitään ihmeitä, sellaisia kuin kuol- leitten tai kaikkien puolikuolettujen kaan eloonherättämistä; täytyy py- ryä niissä rajoissa, mihin luonnollis- silla ja järjellillä keinoilla on mah- dollisuus päästä.

Näinkin ajatellen on ilmeistä, että tärkeä edistysaskel tässä on. On päästy pitkä harppaus lähemmäksi ihmiskunnan pelastamista tuon syys- tä pelätyn, samassa hilpiään taudin tuhoittaja. Samaten kuin spitaalil- la saatu mielit potetuksi länsimaisten kansojen yleisten tautien tuuletusta- voimme nyt ruvetä toivomaan keuh- kotaudin eli tuberkuloosin vähittelen karkkoontuvan keskuudestamme.

hunut, mutta sangen vakavasti epäilen, että se johtuisi mistään järjentyttömyydestä sillä taholla. Paremmoin uskon, että se on ol- lut eräänlaista varjon pelkoa. "Heijastuksen" edessä polvi- stannut, joka näin keskiaikana on pannut Jussin puhumaan entisiä ajatuksiaan vastaan. Eihän muuten ole ensimmäinen kerta kuin Jussi on tavattu katkemmaa kynttilänsä vakan alle. Pelkää kai että se kuulu liian pian, jos "heijastuksen" alkaisi sitä sulat- ta.

Mutta tämä juttu on sitten- kin mielenkiintoinen: — ei Jus- sin pelokkuus, vaan tämä sabota- gen tunnustaminen. Minä muis- tajan vielä vallan hyvin sen ajan, jolloin koko harmaaveljeskun- tamme oli meitä vastaan aseis- sa pelkästään sen vuoksi, että me emme tunnustaneet tätä por- varien tehokasta asetta kellovi- seksi työväestön taisteluseksi, vaan olimme vastaan koko "teen propagandaa". Ja nyt ei se e- nään kelpaa veljelle itsellen- kään. Porvaristo ei sitä liioin tunnusta aseeseen, mutta käyt- tää sitä kuitenkin. Hallitus etsii sen käyttäjiä, mutta kukaan ei tunnusta sellaista oppia hevy- syvänsä. Niin että taitaa käydä si- ten, että se ainoa ase, joka täs- sä takavuosina, ja vieläpä oikeas- taan näinä kuukausinakin, on ollut harmittainen mielestä paras ja kellovillinen porvarillisen hal- lituksen kukaistamiseksi, jää nyt hallituksen haltuun, sellaisena perimättömänä tavarana, jota ei kukaan tunnusta omakseen, ja joka tuskin vastaa talletuskas- tannuksiaan.

Mutta syyttäkään hallitus sit- ten itseään, jos päästää ase- en vielä pois käsistään, kun kerran

sen Korpi Jukkakin sille on luo- vuttanut. Se "heijastus", se "heijastus!" Turhaan nekin toiveet tähdätään. Porto Ricon neekeriälväitö on tietäkseni niin täydellinen feo- daalimaa, kuin niitä nykyisin enään on olemassa. Amerikalai- set kapitalistit ovat vallanneet sen maat ja käyttävät sikäläistä työväestöä kuin maanorjia aivan- kuin. Kirjaimellisesti ehkä ei juu- ri siten kuin keskiajan feodali- orjia, mutta asiallisesti kylläkin.

Liionmullisesti palaa orien mieli vapautteen, mutta yhtä tietä- mättöminä keinoista kuin entis- ajan — ja suurin osa nykyajan- kin — orjien, ne etsivät pelasta- tusta messiaista, joita odottavat ilmestyväksi, ja milloin ei oma- sa keskuudessaan sellaista näyt- ä ilmestyvän, tiedustelevat muual- ta.

Porto Ricon maatyöväestö on kääntynyt Gompersin puoleen, tarkoituksella saada häneltä avus- tusta. Ratkaut eivät tiedä, miten kiire Samilla on suunnitellaan yhdessä National Civic Federa- tionin kanssa keinoja kansanval- taistuiden viimeistenkin lähteiden poistamiseksi.

Arizonaan kuvernööri Hunt, jonka "edistysmielisyys" on saa- vuttanut niin paljon ihailua tä- käläisen työväestön keskuudessa, on se toivottavasti, johon Porto Ricon maatyöläiset ovat kat- seensa kiinnittäneet, ja häntä he pyytävät sekä hallitukselta että Gompersilta. Saa näyttää saa- vatko. Varma vain on, että otot saarella eivät sillä korjaannu, mutta saishan demokraatipuole- jälleen yhden vaalivaltin Gomp- ersin tasuun. Juhan-Kustaa.

VAROKAA HATTUNEULOJA!

"Käytäkää hattuneulojanne tunget- telijoihin vastaan", neuvoi eräs San Franciscoon poliisituomari nuorille naisille, kun kaksi miestä oli syy- tettyinä sopimattomista puheista ja tungettelevasta käytöksestä heitä kohtaan. "Ei ole liettävämpiä otuk- sia", lausui tuomari, "kun nämä ka- tukulmien vaudit, jotka hyvin vuo- taisivat rinteelle Ranskaan, mutta jotka kuvittelevat olevansa oikeita naisten lumoojia. Jos työllä ei ole mukanaan roteavaa veljeä, joka an- taisi tungettelijalle kelko löylytyk- sen, siepatkoon tyttö hattuneulansa ja pistelköön sillä, että tuntuu."

Korkeammassa oikeudessa tuota- kin tuomari ehkä voitaisiin vähä- ropostella, mutta tavallisiin kotitai- peisiin se välttää.

OSAAVATKO ELUKAT LASKEA?

Hatnauhin kaivannolla Englannis- sa on hevosten määrä kuljettaja pa- raksi 30 kuormaa päivässä aina sa- man matkan. Pian hevoset otettiin tähän urakkansa niin, että viimei- sen kuorman vietyä ne omiin päinsä lähtivät talliin, eikä millään olisi- saantu niitä astumaan askeltakaan enempiä. Samaten kertoo Montaigne muinaisaikaisen muistiinpanojen nojalla, että vanhan Susan kaupun- gin kunninkaalisten putarhojen kas- teluusi nostettiin härkien pyörillä- millä rataslatokseilla, johon vesiat- tiat olivat kiinnitetty; kunkin här-än oli tehtävä 100 kierrosta päi- väntyökseen, ja sen ne tekivät nur- kumatta, mutta ei askeltakaan enem- pään. Ihminen on ainoa luontokas- pale, joka voidaan houkuttaa tai pa- kottaa ylityöhön.

AINA MUUTTUVA MUOTI

alheutti erään nuoren naisen joutu- misen pitemmäksi alkua vankilaan Los Angelesissa, Cal., arvottoman maksuosituksen käyttämisestä; hän oli sellaisilla maksellut ostoksiaan \$150 arvosta. Nainen oli vast'ikään päässyt vankilaan, jonne hänet oli tuomittu pitemmäksi aikaa saman- laisesta rikoksesta. "Täytyihän mi- nun saada uusi puku", selitti sievä rikoksellinen. "Sillä aikaa kun mi- nun juttuni oli oikeudessa ja kun minä sitte palvelin rangaistustani lauvain vankilassa, oli pukuni jout- nut hirveen vanhanmuotiseksi!"

KÄÄPIVÄLTOITA

on Euroopassa useampia. Pienen alaa- tuan on Monacoan ruhtinaskunta Väi- meren rannalla juuri Ranskan rajal- la Italiaa vastaan. Se on alaltaan ainastaan 8 neliöllä, ja väkiluu- ku on 23,000. Väkiluvultaan puolta pienempi, vaikka pinta-alaltaan laa- jempi, on Italiassa lähellä Adriane- ren rannikkoa oleva San Marinon ta- savaltia, jonka väkiluku on 11,513. Vielä laajemman alan autoita vuo- ria käsittää Liechtensteinin ruhtina- skunta Sveltin ja Itävallan rajalla, mutta asukasluku on ainoastaan 16, 716. Asukasluvultaan Euroopan pie- nin, ainoastaan noin 5,500 henkeä kä- sittävä, mutta alaltaan 175 neliöllä- in laajuinen puoltain itsenäinen on Andorran valtio Pyreneitten vuoris- tossa, Ranskan ja Espanjan rajalla.

KATSAUKSIA

Ne lehtemme levittämistoimen- pitteet.

Yläkertaalaiset ovat jo usean päivän ajalla puhuneet Astorian osaston toimenpiteistä Toverin tilaajamäärän kohottamiseksi. Luonnollisesti astorialaiset tie- tävät, miten on menettelyä tääl- lä kotona, mutta niitäkin huyit- taisi toisinaan nähdä jonkinlaisia elonmerkkejä länsipiirin muista- kin isoista osastoista.

Ja kaikki kaikki länsipiirin os- astot ovat siinä astorialaisten kanssa samaa mieltä, että toimit- tavahan sitä on muuallakin kuin Astoriassa, joka on vuoden ajal- la muuttunut entisestä pienestä kalastajakylästä yhdeksi länsi- rannikon vilkkaimmista teollis- uskaupungeista, jossa työskente- lee tuhansia työläisiä jo muual- lakin kuin kalastuksessa.

Astoria on virallisesti oikeas- taan länsipiirin viidenes, mutta suomalaisasutukseen nähden se ei ole kymmenesään nykyisin. Toverin tilaajamäärä on täällä pyöreissä luvuissa noin viides- osa koko Toverin levittämismää- rästä; länsipiirin suomalaisten os- astosten jäsenmäärästä on täällä viidesosa ja Toverin osakepääo- maan lunastetaan täällä viidesosa. Mutta kun suomalainen asu- tus muilla länsipiirin paikkakun- nilla on samoin verrattain suuri, niin olisi sopiva että niilläkin he- rättäisi, kohotettaisi osastojen jäsenmäärää ja samalla myöskin Toverin tilaajamäärää.

Allaoleva osittelu osoittaa, mi- ten paljon kunkin osaston pitäisi näiden kilpailujen ajalla hankkia uusia tilaajia Toverille. Harvi- naista on, etteikö voitaisi hankkia